

Republika e Kosovës

Република Косово • Republic of Kosovo

Qeveria • Влада • Governme

***Ministria për Komunitete dhe Kthim • Министарство за заједнице и повратак •
Ministry of Communities and Return***

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ И ПОМОЋИ УГРОЖЕНИМА У ВРЕМЕ ПАНДЕМИЈЕ КОВИД-19 НА КОСОВУ

МАРТ 2020

САДРЖАЈ:

1. Извршни резиме	3
2. Програм.....	3
Унутрашње мере заштите	4
Помоћ угроженим повратницима, невећинским заједницама и другим рањивим групама	6
3. Ко може учествовати у Програму.....	6
4. Садржај пакета помоћи	8
5. Програм помоћи у оквиру заједничког МЗП и ЕУ-РРК пете фазе пројекта	8
6. Могући изазови	8
7. План расподеле	10
8. Контролна листа активности која претходи расподели помоћи	11
9. Националност директних корисника помоћи.....	12
9.1 Националност корисника пакета које је поделило МЗП.....	12
9.2 Националност корисника пакета ЕУ-РРК 5 и МЗП које је полила ИОМ	12
9.2 Националност свих корисника пакета МЗП и пакета ЕУ-РРК 5 и МЗП	12
10. Списак и број корисника по општинама	13

1. Извршни резиме

Светска пандемија коронавирусне инфекције (COVID-19) започела је у Кини, у њеној провинцији у Вухану 8. децембра 2019.године. Данас се 172 земље суочавају са овом пандемијом, како је многи називају невидљивим непријатељем човечанства. Подаци од 25.марта 2020. говоре да је тренутно заражено преко 451.000 људи, док је 20.000 људи изгубило живот са овим opakим вирусом. Нажалост, овај опаки вирус који хара светом невероватном брзином није заобишао ни Косово.

Косово се први пут са коронавирусом суочава 13. марта 2020. године када је Национални институт за јавно здравље саопштило да су два пацијента заражена овим вирусом. Вирус је закључно са 25. мартom 2020.године забележен у више од 15 општина на Косову, од којих су поједине општине у потпуности у карантину, и тренутно је 86 особа заражена Ковидом-19, а једна особа је подлегла овој вирусној инфекцији.

2. Програм

Свесни чињенице да се суочавамо са пандемијом која има тенденцију брзог ширења, где за собом оставља несагледиве последице, морамо јој се успротивити заједно, слогом и несебичним помагањем једни другима, али и сами себи јер је то једини начин да се изборимо са овом кризом светских размера. Централни и локални органи управе су увели мере заштите које су уобичајене у временима пандемија и ванредних стања: забране кретања у одређеном временском интервалу, забране окупљања, затварање школа и других јавних објеката, отварање карантина и тд. Уведене мере заштите од ширења пандемије Ковида-19 су додатно онемогућиле нормалан живот на Косову. Ова кризна времена су највише погодила рањиве групе грађана као што су: повратници у забаченим и изолованим срединама, угрожени становници колективних центара, старије особе, особе са инвалидитетом, социјално угрожене категорије становника, самохрани родитељи, невећинске заједнице, између осталих Роми, Ашкалије, Египћани, Горанци и други.

Министарство за заједнице и повратак (у даљем тексту МЗП), у складу са својим мандатом и као одговор на кризна времена пандемије, осмислило је *Програм заштите и помоћ угроженима угроженима у току пандемије вируса Ковид-19 на Косову* (у даљем тексту Програм). Циљ овог документа је да запосленима у МЗП и својим корисницима и циљним групама благовремено, транспарентно и конкретно омогући заштиту али и пружи помоћ у времену пандемије корона-вируса на Косову.

Програм не представља кампању или политички маркетинг већ јасну и недвосмислену намеру МЗП да јавност, институције и грађане информише о пакету предузетих мера као одговор на пандемију корона вируса која је попримила светске размере.

Програм се односи на:

- Унутрашње мере заштите у МЗП и
- Помоћ угроженим повратницима, невећинским заједницама и другим рањивим групама

Унутрашње мере заштите

МЗП је руководећи се одлукама и препорукама Владе и Министарства здравља Косова предузело све неопходне мере заштите запослених од вируса Ковид – 19, а сам рад у овој институцији је прилагођен новонасталој ситуацији услед пандемије.

Неке од предузетих мера заштите обухватају:

- Истакнута обавештења-постери са детаљним корацима које запослени морају предузети у циљу заштите себе и других.
- Уручена средства за дезинфекцију руку запосленима.
- Учестало проветравање, чишћење, прање и дезинфекција свих радних просторија и предмета.
- Омогућен рад од куће самохраним мајкама и очевима, као и радницима са малом децом.
- Отказане теренске посете и групна окупљања.
- Учесталији телефонски контакти са повратницима, расељенима, рањивим групама и невећинским заједницама.
- Непрестана координација активности са другим ресорним министарствима у погледу потреба и мера заштите повратника, расељених, рањивих група и невећинских заједница.

- Уведена је радна обавеза и урађен план ротације радника на послу.

Даље, МЗП је упутило саопштење на званичним језицима медијима на српском и албанском језику о предузетим мерама заштите и рада МЗП у ограниченом капацитету. Саопштење је објављено и на интернет страници МЗП уз број телефона **038 200 16 502** и корисничко име на друштвеној мрежи **Skype: MCR call** ради наставка координације активности са домаћим и међународним партнерима. Такође, упућен је допис свим шефовима општинских канцеларија за повратак и заједнице на званичним језицима о успостављању редовних телефонских контаката са надлежним званичницима и службама МЗП у погледу потреба повратника. Слично томе, успостављени су интензивнији контакти са општинским кризним штабовима и теренским кординаторима из повратничких места.

На интернет страници МЗП објављени су симптоми заразе као и основни савети у складу са препорукама Светске здравствене организације за спречавање ширења пандемије.

САВЕТИ ЗА СПРЕЧАВЊЕ ШИРЕЊА КОРОНА ВИРУСА (КОВИД-19)			
СИМТОМИ	ПРЕХЛАДА	ГРИП	КОВИД-19
Грозница	**	****	*****
Кашаљ	**	*****	****
Кратак дах	**	*****	*****
Општа слабост	***	*****	*****
Главобоља	**	*****	***
Болови у мишићима	*	****	*****
Кијање	****	***	*
Грлобоља	****	***	***
Цурење из носа	***	***	**

ИМАЈУЋИ У ВИДУ ДА ОДГОВОРНО ПОНАШАЊЕ ПОЈЕДИНЦА КАДА ЈЕ У ПИТАЊУ КОРОНА ВИРУС, МОЖЕ УМНОГОМЕ ДОПРИНЕТИ СУЗБИЈАЊУ ШИРЕЊА БОЛЕСТИ, МОЛИМО ВАС ДА СЕ ПРИДРЖАВАТЕ СЛЕДЕЋИХ САВЕТА:

✓ 😊	Пери руке често и темељно сапуном и водом, или средством за дезинфекцију на бази алкохола.
✓ 😊	Избегавај додиривање очију, носа и уста.
✓ 😊	Држи се на дистанци. Избегавај дружења, а ако мораш да се видиш са неким, нека међу вама буде два метра размака.
✓ 😊	Остани код куће ако се не осећаш добро. Уколико имаш температуру, кашљеш или тешко дишеш, потражи медицинску помоћ и прати инструкције лекара.
✓ 😊	Прати савете Министарства здравља или свог послодавца, како би сви остали здрави и безбедни.

Помоћ угроженим повратницима, неврећинским заједницама и другим рањивим групама

Зараза је, закључно са 25.03.2020.године, регистрована у 15 општина на Косову, а уведене мере заштите од ширења пандемије¹ онемогућиле су нормалан живот на Косову, а целокупна ситуација довела је до несташица основних животних намерница у трговинама на велико и мало на Косову. Осмишљена помоћ има за циљ да се рањивим категоријама становника благовремено доставе пакети помоћи да би се нормализовали и додатно олакшали свакодневни услови за живот. То ће бити постигнуто пружањем конкретне помоћи у основним животним намерницама и средствима за хигијену.

Руководећи се бројним пристиглим захтевима од стране општина, општинских канцеларија за повратак и заједнице, општинских кризних штабова, повратника и њихових представника, МЗП је осмислило акцију усмерену на помоћ угроженим повратницима, старијим лицима, социјално угорженима, Ромима, Ашкалијама и Египћанима. У првој фази је одабрано је 18 косовских општина у којима ће МЗП уручити пакете помоћи. Детаљни критеријуми на основу којих се МЗП руководило приликом одабира општина и корисника описани су у наредном поглављу.

3. Ко може учествовати у Програму

Ситуација са ширењем пандемије довела је до тога да је постало отежано снабевање основним животним намерницама у већини средина у којима живе неврећинске заједнице тако да је МЗП добио на десетине захтева² за помоћ најугроженијим лицима и породица. МЗП је препознало захтеве најугроженијих лица и предвидело расподелу 303 пакета помоћи у основним животним намерницама и средствима хигијене за најугроженије на основу претходно одређених и договорених критеријума.

Критеријуми на основу којих је извршен одабир општина и корисника помоћи су:

- Изолованост појединих заједница,
- Живот у колективном центру,
- Општине у којима има повратника,
- Упућени захтеви за помоћ МЗП,

---

¹ Забрана кретања, затварање школа, отварање јавног карантина, ограничено радно време трговина и др.

² Захтеви си примљени од појединих општинских канцеларија за повратак и заједнице, општинских кризних штабова, градоначелника, представника повратника и насеља у којима је дошло до повратка, угоржених појединаца и тд.

- Доступност основних животних намерница у конкретном подручју,
- Старост становништва,
- Социјална нестабилност заједница,
- Општине јужно од реке Ибар у којима је дошло до реинтеграције расељених лица,
- Општине које су највише погођене пандемијом, укључујући и оне на северу,
- Спремност локалних власти да ставе на располагање своје ресурсе (на пример: волонтери, превоз, заштитна опрема и тд.).
- Спремност локалних власти да спискове угрожених састављају у тесној координацији и сарадњи за релевантним организацијама и институцијама на локалу: Кабинет градоначелника, Скупштина општине, Кризни штаб, општинска Канцеларија за повратак и заједнице, Социјална служба, представници села, сеоски одбори, Омладински савет и/или неки други релевантни доносиоци одлука на локалном нивоу.

Директни корисници:

- Повратници у изолованим срединама,
- Угрожени становници колективних центара,
- Угрожена старачка домаћинства,
- Самохрани родитељи,
- Особе са инвалидитетом,
- Корисници социјалне помоћи,
- Незапослени,
- Невећинске заједнице у изолованим срединама,
- Вишечлане породице са недовољним извором прихода,
- Роми, Ашкалије, Египћани и друге невећинске заједнице
- Друга угрожена лица.

Индиректни корисници:

- Кабинет градоначелника,
- Скупштина општине и скупштинске комисије (Комисија за заједнице),
- Кризни штабови локалних самоуправа,
- Општинске канцеларије за заједнице и повратак,
- Социјална служба у општини,

- Представници села и сеоски одбори,
- Омладински савет и
- Локалне невладине организације.

4. Садржај пакета помоћи

У сваком од 300 пакета налазе се основне животне намирнице и средстава за хигијену, и то:

- Прехрамбени пакет: брашно 5кг, уље 5л, млеко 5л, пиринач 5 паковања, макароне/шпагети 5 паковања, со 1кг, шећер 5кг, паштета у конзерви 10ком, риба у конзерви 10ком;
- Хигијенски пакетић: шампон 1л, детерџент за судове 1л, детерџент за веш 5кг, сапун (чврст) 3ком, паста за зубе 3ком, тоалет папир 12ком.

Укупна тежина целокупног пакета износи приближно 31кг.

5. Програм помоћи у оквиру заједничког МЗП и ЕУ-РРК пете фазе пројекта

У оквиру пројекта "Повратак и реинтеграција на Косову, пета фаза (РРК5)", који дуги низ година МЗП суфинансира заједно са Канцеларијом Европске уније на Косову, а у партнерству са Међународном организацијом за миграције (ИОМ), средином марта 2020.године је одобрен пакет помоћи за додатних 50 најугроженијих породица повратника, углавном припадника заједнице Рома, Ашкалија и Египћана. Општине обухваћене овим програмом помоћи су: Пећ, Клина, Исток, Ђаковица, Призрен, Штрпце, Каменица, Ново Брдо, Обилић, Грачаница и Косово Поље. Пакети помоћи садрже средства за личну хигијену и основне животне намирнице, и то: пшенично брашно, пасуљ, биљно уље, шећер, конзервирана говедина, конзервирана риба, со, зачин од сувог поврћа (микс), суви квасац, млеко, кекс за бебе, тестенине (макароне), пиринач, воћни џем, црвена паприка (зачин), ћебад, кухињски сет, алати за рад, хигијенски комплети, хигијенски пакети за жене и пелене за бебе.

6. Могући изазови

Због пандемије корона вируса, Влада је донела низ мера које се тичу ограниченог кретања, затварања школа, могућности набавке основних животних намирница, а услед новонастале ситуације постоји могућност заразе људи због чега су и донете све ове мере.

Постоје многобројни изазови који стоје на путу успешног спровођења Програма, међу којима су:

- Изолованост или општине у карантину (тренутно: делови Клине и Витине) и приступ угроженима
- Добијање посебних дозвола за кретање за време забране кретања, као и приступ угроженима.
- Забрана окупљања, тј. долазак више (од два) корисника на једном месту ради преузимања пакета помоћи.
- Ефикасна заштита ангажованог особља МЗП и њихово опремање заштитном опремом.
- Отежана набавка заштитне опреме: заштитно одело, заштитне наочаре, капе, маске и рукавице.
- Ефикасна координација са свим институцијама и организацијама које пружају помоћ и уручивање помоћи истим људима.
- Ризик од заразе.

7. План расподеле

МИНИСТАРСТВО ЗА ЗАЈЕДНИЦЕ И ПОВРАТАК					
ПЛАН РАСПОДЕЛА ПАКЕТА ПОМОЋИ УГРОЖЕНИМА УСЛЕД ПАНДЕМИЈЕ КОРОНА-ВИРУСА НА КОСОВУ 24.03.-10.04.2020.					
ОПШТИНА	ДАТУМ РАСПОДЕЛЕ	ВРЕМЕ РАСПОДЕЛЕ	АНГАЖОВАНО ОСОБЉЕ	КОНТАКТ ОСОБА	БРОЈ ПАКЕТА
УРОШЕВАЦ	Уторак 31.03.2020.	15:00-16:00	саветник за повратак савет. за интеграције	представник повратника	5
КЛИНА	Среда 01.04.2020.	11:00-12:00	саветник за повратак савет. за интеграције савет-шеф протокола	службеник ОКЗП Клина	12
ИСТОК	Среда 01.04.2020.	12:30-13:30	саветник за повратак савет-шеф протокола асс.за медије	службеник ОКЗП Исток	10
ПЕЋ	Среда 01.04.2020.	14:00-14:40	саветник за повратак савет-шеф протокола асс.за медије	представник повратника	3
ЛИПЉАН	Среда 01.04.2020.	10:00-11:00	савет. за интеграције руковод. за јавне комуникације	чл. Комитета за заједнице	8
ГРАЧАНИЦА	Среда 01.04.2020.	11:40-12:40	савет. за интеграције руковод. за јавне комуникације	координатор	21
РАНИЛУГ	Четвртак 02.04.2020.	11:00-13:00	савет. за интегр.,рук.за јавне комуникације	градоначелник	30
КАМЕНИЦА	Четвртак 02.04.2020.	13:30-15:00	савет.за интегр.,рук.за јавне комун.	шеф ОКЗП	8
НОВО БРДО	Четвртак 02.04.2020.	11:00-13:00	савет. за интеграције админ.асс.	члан Кризног штаба	30
ГЊИЛАНЕ	Четвртак 02.04.2020.	13:30-15:00	савет. за интеграције админ.асс.		10
КЛОКОТ	Четвртак 02.04.2020.	11:00-14:00	Асс.за набавке служб.за интеграцију з	градоначелник и зам.градоначелн.	37
ПАРТЕШ	Петак 03.04.2020.	11:00-14:00	савет. за повратак руков.за јавне комунун.	градоначелник	32
ВУЧИТРН	Петак 03.04.2020.	11:00-12:30	савет. за интеграције служб.за интеграцију з		10
ОБИЛИЋ	Петак 03.04.2020.	13:00-15:00	савет. за интеграције служб.за интеграцију з	представник повратника	9
ОРАХОВАЦ	Субота 04.04.2020.	11:00-13:00	савет. за повратак руков.за јавне комунун	службеник ОКЗП	9
ШТРПЦЕ	Субота 04.04.2020.	11:00-13:00	ген.секр.,шеф кабин., шеф проток.,савет.за интегр.,служб.за интег., асс.за набавке	саветник градоначелника	38
ВИТИНА	Понедељак 06.04.2020.	13:00-15:00	министар, шеф каб. савет.за повратак сав.за интегр.и возач	службеник ОКЗП	21
ПРИШТИНА	Уторак и среда 7-8.04.2020.	10:00-12:00	министар, шеф каб., сав.за повратак, сав.за интегр., асс.за медије	Дом здравља (РС)	10
УКУПНО					303

8. Контролна листа активности која претходи расподели помоћи

КОНТРОЛНА ЛИСТА АКТИВНОСТИ					
#	ПОДСЕТНИК	+ / -	НАПОМЕНА	ОДГОВОРНОСТ	ИЗВРШИЛАЦ
1.	Обавештење за надлежне органе				
2.	Посебна дозвола за улазак у област која је изолована				
3.	Службена легитимација				
4.	Путни налог				
5.	Овлашћење за употребу службеног аутомобила				
6.	Заштитно одело, капе, маске, рукавице, дезинфекциона сред.				
7.	Фотографски апарат				
8.	Обавестити кориснике о времену и месту испоруке				
9.	Фото ПРЕ (ако је применљиво)				
10.	Фото ПОСЛЕ (ако је применљиво)				
11.	Саопштење за локалне медије				
12.	Чланак за инт.стр., билтен и фотографије (шта, зашто, ко, када, како, где и колико)				
13.	Саопштење за медије после				
14.	„Успешна прича“				
15.	Повратне инфо или кључне поруке корисника				
16.	Највише двоје људи из министарства због прописа.				
17.	Обавезна питања				
18.	Извештај са терена				
19.	Тестирање радника МЗП на Ковид-19				

9. Националност директних корисника помоћи

9.1 Националност корисника пакета које је поделило МЗП

НАЦИОНАЛНОСТ КОРИСНИКА ПАКЕТА МЗП, Фаза 1: 31.03. – 8.04.2020.			
НАЦИОНАЛНОСТ	БРОЈ ПОРОДИЦА	УКУПАН БРОЈ КОРИСНИКА	ПРОЦЕНАТ
Срби	283	853	92,8 %
Албанци	1	3	0,3 %
Роми	17	58	6,3 %
Ашкалије	0	0	0 %
Египћани	0	0	0 %
Горанци	2	5	0,5 %
УКУПНО	303	919	100 %

9.2 Националност корисника пакета ЕУ-РРК 5 и МЗП које је повила ИОМ

НАЦИОНАЛНОСТ КОРИСНИКА ПАКЕТА У ОКВИРУ ЕУ-РРК 5 и МЗП ПОДЕЉЕНИХ ОД ИОМ, Фаза 1: 31.03. – 8.04.2020.			
НАЦИОНАЛНОСТ	БРОЈ ПОРОДИЦА	УКУПАН БРОЈ КОРИСНИКА	ПРОЦЕНАТ
Срби	9	38	13,3%
Албанци	0	0	0 %
Роми	19	116	40,7 %
Ашкалије	5	33	11,6 %
Египћани	16	94	33 %
Горанци	1	4	1,4 %
УКУПНО	50	285	100 %

9.2 Националност свих корисника пакета МЗП и пакета ЕУ-РРК 5 и МЗП

НАЦИОНАЛНОСТ КОРИСНИКА ПАКЕТА ОД МЗП И ПАКЕТА У ОКВИРУ ЕУ-РРК 5 и МЗП ПРЕКО ИОМ-а, Прва фаза: 31.03. – 8.04.2020.			
НАЦИОНАЛНОСТ	БРОЈ ПОРОДИЦА	УКУПАН БРОЈ КОРИСНИКА	ПРОЦЕНАТ
Срби	292	928	74,3 %
Албанци	1	1	0,1 %
Роми	36	182	14,6 %
Ашкалије	5	32	2,6 %
Египћани	16	94	7,5 %
Горанци	3	9	0,7 %
УКУПНО	353	1246	100 %

10. Списак и број корисника по општинама

Доступан само у складу са процедурама о заштити личних података